

KORTE BESCHRIJVING VAN ENKELE TERTIAIRE EN KWARTAIRE ONTSLUITINGEN
IN BELGIE

door Noël Gaillez, assistent aan het
Centrum voor Hydrologisch onderzoek,
Rijksuniversiteit Gent

(De tussen haakjes geplaatste symbolen komen overeen met die van de Belgische Geologische kaart.)

Heestent bij Kortrijk.

1 Actieve kleigroeve Dumoulin (Kwadestraat)

peil: plus 55 m.

0 - 150 cm grijsgele zandleem

150 - 160 cm bleekgrijs zand met silexkeien

160 - 350 cm grijze zware klei (Ieperiaan, Yc); bevat gipskristallen en pyriteuse adertjes

vanaf 350 cm grijsblauwe klei (Yc)

2 Verlaten kleigroeve Dumoulin.

peil: plus 66 m.

0 - 100 cm kleilig solifluctiemateriaal

100 - 550 cm gijsgroene zandige klei, glauconiethoudend (Yd)

vanaf 550 cm blauwgrijze klei (Yc)

Tiegem bij Oudenaarde.

Zandgroeve (Kleiberg). Peil: plus 71 m.

0 - 50 cm zandleem, solifluximateriaal

50 - 350 cm bleekbruin fijn zand (Onder-Paniseliaan, PId)

Marke (Kortrijk).

Kleigroeve Pottelberg, peil: plus 51 m.

0 - 30 cm aangevoerd

30 - 150 cm grijsgele leem

150 - 180 cm donkergroen fijn zand (Yd)

180 - 250 cm donkergroene zandige klei tot fijn zand (Yd en P1c)

250 - 1200 cm blauwgrijze zware klei (top Yc)

Lauwe (Kortrijk).

Kleigroeve in de Leie (Dumoulin). Peil: plus 37 m.

0 - 200 cm solifluximateriaal

200 - 500 cm blauwgrijze, zware klei (Yc), met septaria's, schelpresten.
Fossielen: Ostrea, Turritella.

500 - 800 cm donkergrijze zware leem met schelpgruis

Wervik (Menen).

Kleigroeve Amerika. Peil: plus 35 m.

0 - 100 cm fijn zand en zandleem (jong-kwartair)

100 - 500 cm grijze zware klei (top Yc)

Lendelede (Kortrijk).

Kleigroeve. Peil: plus 30 m.

0 - 30 cm solifluximateriaal

30 - 400 cm groengrijs fijn zand (Yd)

400 - 1000 cm blauwgrijze klei (Yc)

Nokere (Deinze).

Groeve Cordaal. Peil: plus 60 m.

0 - 50 cm zand en solifluximateriaal (jong-kwartair), soms zandleem

50 - 400 cm gestratificeerd terrasgrind (Mindel-ouderdom), met geremanieerd
Tertiairmateriaal.

Meldert (Aalst).

Zandgroeve: fijn zand uit het Lediaan (Le), met banken van kalkzandsteen
(= Balegemse steen); veel fossielen: Nautilus lamarcki, Ostrea
gryphina, Nummulites, Orbitolites, Belosepia sepioidea, Ditrupa
strangulata, Pecten plebeius, Gastropoda, haaien- en roggetanden,
enz.

Cuesmes (Mons).

Zandgroeve: fijn zand (Landeniaan, Palaeoceen); geen fossielen.

Stene (Oostende).

Kleigroeve. Peil: plus 3 m.

- historische afzettingen van Oostende

- Duinkerksiaan II

- Duinkerksiaan I, fossielen: Cardium edule, Scrobicularia plana.

- oppervlakteveen

- assise van Calais (Kales).

Merelbeke (Gent).

Ringvaart-sluiss. (Tijdelijke ontsluiting)

- 0 - 270 cm bruingrijs fijn zand
- 270 - 400 cm bleekgrijs fijn zand
- 400 - 425 cm basisgrind van jong-kwartair met geremanieerd tertiair-materiaal.
- 425 - 1150 cm groengrijs fijn zand (Yd) met kalkzandsteenbanken (790 - 810 cm en 1070-1110 cm). Fossielen: Nummulites planulatus, Ostrea cymbula, Cardium, Turnitella)

Oisquerq (Halle).

Zandgroeve: fijn zand (Yd)

Virginal - Samme (Halle).

Zandgroeve: grof zand, top rood verweerd (Brusseliaan en Boven Paniseliaan, B2)

Tubize (Halle).

Steenbakkerij Champagne. Peil: plus 80 m.

- jong pleistocene löss
- midden Pleistocene terrasafzettingen (op 70 en 45 m.)
- donkerblauwe klei, top bruin verweerd (Yc)
- fijn zand uit Landeniaan (Palaeoceen). Rust 3 m. boven Palaeozoicum !

Andoy (Namur).

kleigroeve: klei van Andenne, in oplossingsholten van kolenkalk. (z.g. Aquitanien, Oligoceen of Mioceen ?)

Oedelen (Brugge).

Steenbakkerij. Peil: plus 22 m.

- 0 - 40 cm zand (Würm = Weichselien) en solifluximateriaal.
- 40 - 200 cm grof zand en silexkeien (oudkwartair terrasgrind) met kryo-turbatie en vorstwiggen.
- 200 - 700 cm grijze klei (Bartoonklei = Klei van Asse Asc.)
- 700 - 1050 cm zwarte glauconietrijke klei ("Bande noire", Asb-a); fossielen: haaiantanden, Pecten, nummulieten.

Meulebeke (Tielst).

Steenbakkerij Ostijn. Peil: plus 25 m.

- Ieperiaan zand (Yd)
- Ieperiane klei (Yc)

Egem (Tielst).

steenbakkerij Ampe. Peil: plus 45 m.

1. Groeve Elckerlyc: Panesiliaan klei (PIc), bovenaan bleekbruin, onderaan grijsblauw, met twee veldsteenniveau's.

2. Groeve Bernina: peil plus 35 m.

0 - 150 cm grijsbruine klei (PIc-m)

150 - 210 cm veldsteenbank, met afdrucken van fossielen (PIc-m)

210 - 410 cm bleekbruin tot groengrijs kleiig zand tot zandige klei (PIb)

410 - 440 cm blauwgrijze zware klei

440 - 600 cm groengrijs fijn zand (Yd)

Aalter.

aan spoorbrug: zand van Aalter (P2)⁹ met kalkzandsteenbanken. Fossielen: Cardita planicosta.

Ploegsteert (Ieper).

Steenbakkerij Le Tourquet. Peil: plus 19 m.

0 - 120 cm alluvium (Holoceen)

120 - 250 cm alluvium met kalkconcreties (Epi-Pleist. - Allerød ?)

250 - 700 cm dekzand en geelbruine leem (WUrm = Weichselien)

700 - 800 cm grijze leem (Riss)

Zonnebeke (Ieper).

Steenbakkerij Van Bierwliet. Peil: plus 25 m.

0 - 60 cm geremaneerd materiaal

60 - 160 cm bruingrijs zand (Epi-Pleistocene)

160 - 250 cm bruingele leem (WUrm)

250 - 500 cm zand (WUrm)

op 500 cm keienvloer (Eemien)

500 -1000 cm klei (Yc)

Rumbeke (Roeselare).

Steenbakkerij Dumoulin. Peil: plus 22 m.

0 - 20 cm geremaneerd materiaal.

20 - 150 cm dekzand (Epi-Pleist.)

150 - 650 cm leem (WUrm en Eemien)

650 cm keienvloer (Eemien)

650 -1000 cm klei (Yn)

Fossielen: zoetwater- en landmollusken, o.a. Succinea, Vertigo, Pupilla, Lymnaea, Anisus.

Poperinge.

Steenbakkerij Schalabie. Peil: plus 22 m.

- 0 - 150 cm dekzand met keienvloer (Epi-Pleist.)
- 150 - 475 cm zand en leem (Wurm), plaatselijk tot 800 cm.
- 475 - 700 cm leem (Riss)
- 700 - 800 cm klei (Ye)

Fossielen: zoetwater- en landmollusken, o.a. : Succinea, Cochlicopa, Columella, Vertigo, Pupilla, Vallonia, Punctum, Trichia, Lymnaea.

Waasten (Ieper).

Steenbakkerij Delcourt. Peil: plus 19 m.

- 0 - 80 cm alluvium (Holoceen)
- 80 - 600 cm geelbruine leem (Wurm)
- 600 - 750 cm (plaatselijk) turf (Eemien)
- 750 - 900 cm leem (Riss)

Fossielen o.a. Succinea, Vertigo, Pupilla, Vallonia, Trichia, Lymnaea, Anisus.

Kwaremort (Ronse).

1. Verlaten zandgroeve: fijn zand uit het Lediaan, met banken ontkalkte zandsteen, waarin schelpafdrukken van o.a. Cardium, Orbitolites, Crinoiden (?).
2. Nieuwe zandgroeve, ook langs de weg naar Ronse: waarschijnlijk ook Lediaan (Niet onderzocht!)

Kluisberg (gem. Ruien, bij Ronse)

1. Oude zandgroeve op zuidelijke helling: waarschijnlijk Paniseliaan zand (Pld?), geen fossielen, wel een stuk zandsteen met sporen (kruipspoor van een worm ?)
2. Ontsluiting langs parking, noordelijke helling: zand uit Paniseliaan (Pld of B2?), met zandige concreties: "grès fistuleux", tyfisch voor het Brusselitaan (B2).